

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลเบื้องต้น

๑. หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.....
๒. หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....
๓. ผู้รักษาการตามกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ.....
๔. เหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
 - ☐ ครบรอบระยะเวลาที่กำหนด
 - ☐ ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การร้องเรียนหรือมีข้อเสนอแนะ).....
 - ☐ ได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การเสนอแนะให้ประเมิน).....
 - ☒ อื่น ๆ คือ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ มีผลใช้บังคับก่อนวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ โดยต้องกระทำ ครั้งแรกภายในห้าปีนับแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ ตามนัยข้อ ๑ ของกฎกระทรวงกำหนด รอบระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒
๕. วันที่มีเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ โดยประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายตั้งแต่ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๖ (วันเริ่มต้นใช้บังคับ) ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.....
๖. รายชื่อกฎที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสัมฤทธิ์ในรายงานฉบับนี้
 - ๖.๑ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕.....
 - ๖.๒ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษา ภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕.....

๖.๓ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวนโยบายในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔

๖.๔ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่และการยื่นคำขอ
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

๖.๕ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖

๖.๖ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติสำหรับผู้ที่มีใช้
ผู้ปกครองซึ่งมีเด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับอาศัยอยู่ พ.ศ. ๒๕๔๖

๗. รายชื่อกฎที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการเฉพาะ (ประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นรายฉบับ
ตามแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎ)

- ไม่มีการประเมินผลสัมฤทธิ์กฎเป็นการเฉพาะ

ส่วนที่ ๒

การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎหมาย

๘. กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใด

๘.๑ สภาพปัญหา

๘.๑.๑ ปัญหาเด็กได้รับการศึกษาไม่ทั่วถึง เช่น กรณีเด็กด้อยโอกาส เนื่องจากขาดแคลน
ทุนทรัพย์ เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

๘.๑.๒ เด็กเข้าเรียนแล้วไม่สำเร็จการศึกษา เช่น การออกกลางคัน

๘.๑.๓ เด็กเข้ารับการศึกษาน้อยเมื่อเทียบกับประเทศทั่วโลกสมรรถนะทางการศึกษา
และการพัฒนาทางสังคมด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับต่ำ

๘.๒ วัตถุประสงค์

๘.๒.๑ เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึง

๘.๒.๒ เพื่อให้เด็กเข้าเรียนและสำเร็จการศึกษาในมาตรฐานขั้นต่ำที่คนไทยควรได้รับ

๘.๒.๓ เพื่อยกระดับการศึกษาของเด็กให้สูงขึ้น

๙. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ คือ

๙.๑. การกำหนดช่วงอายุเด็กอย่างเข้าปีที่ ๗ ถึงปีที่ ๑๖ ต้องเข้ารับการศึกษภาคบังคับ

๙.๒. การกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการรับการศึกษาของเด็ก (ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓)

๙.๓. การกำหนดให้มีการประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา และการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อระหว่างสถานศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ รวมทั้งต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองของเด็กทราบก่อนเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี

๙.๔. การกำหนดให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา.....

การให้สถานศึกษามีอำนาจผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้เมื่อผู้ปกครองร้องขอ.....

๙.๕. กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบการเข้าเรียนของเด็ก.....

๙.๖. กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง.....

๙.๗. กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร.....

๙.๘. กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา.....

๙.๙. กำหนดให้ผู้ใดซึ่งมิใช่ผู้ปกครองมีเด็กซึ่งไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษาอาศัยอยู่ด้วยต้องแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใน ๑ เดือน นับแต่วันที่เด็กมาอาศัยอยู่ เว้นแต่ผู้ปกครองได้อาศัยอยู่ด้วยกับผู้นั้น.....

๙.๑๐. กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา จัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กตามที่กฎหมายกำหนด เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร การเรียนรู้ หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เป็นต้น.....

๙.๑๑. การกำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้ประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา และจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อระหว่างสถานศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ.....

๙.๑๒. การกำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปลัดเทศบาล ปลัดเมืองพัทยา หรือปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการกองโรงเรียนสำนักการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาทุกสังกัด กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕.....

๙.๑๓. การกำหนดนโยบายในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ เช่น จุดเน้นในการจัดการเรียนรู้ การจัดเวลาเรียน การประเมินผล การกำหนดให้ครูทุกคนเอาใจใส่ ดูแล และสอนให้ความรู้แก่นักเรียนอย่างเต็มที่ในเวลาเรียนปกติ และไม่ต้องมีการให้มีการสอนพิเศษในสถานศึกษา.....

๙.๑๔. การกำหนดแบบบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ และการยื่นคำขอตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

๙.๑๕. การส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา โดยกำหนดให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาที่กำหนดในวันแรกของการเปิดเรียนภาคต้น หากผู้ปกครองยังไม่ได้ส่งเด็กเข้าเรียนภายใน ๗ วัน นับแต่วันแรกของการเปิดเรียนภาคต้น ให้สถานศึกษาแจ้งเตือนให้ผู้ปกครองทราบเพื่อนำเด็กมาเข้าเรียน รวมทั้งการรายงานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ ทั้งนี้เมื่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับรายงานจากสถานศึกษา ให้ทำหนังสือแจ้งเตือนผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาทันที

๙.๑๖. การผ่อนผันเด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับให้ผู้ปกครองส่งคำร้องต่อสถานศึกษานั้น ๆ โดยตรง

๙.๑๗. กรณีที่เด็กจะหยุดเรียนเกินกว่าที่กำหนดไว้โดยปราศจากเหตุอันสมควรไม่ได้ เช่นหยุดเรียนเกิน ๗ วันใน ๑ เดือน หยุดเรียนติดต่อกันเกิน ๕ วัน

๙.๑๘. กรณีย้ายเด็กไปเรียนในสถานศึกษาอีกแห่งหนึ่งให้ผู้ปกครองแจ้งย้ายต่อสถานศึกษาเพื่อนำหลักฐานการเรียนไปแสดงต่อสถานศึกษาที่รับย้ายเด็ก และให้สถานศึกษาที่รับย้ายเด็กแจ้งการรับย้ายเด็กไปให้สถานศึกษาเดิมทราบ พร้อมทั้งรายงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สังกัด และให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตท้องที่ที่ย้ายออกได้ทราบ

๙.๑๙. การกำหนดให้สถานศึกษารายงานจำนวนเด็กในเกณฑ์บังคับที่มาเข้าเรียนเป็นประจำทุกปีในวันทำการแรกของเดือนมิถุนายนต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๙.๒๐. การกำหนดให้ผู้ที่มีผู้ปกครองซึ่งมีเด็กที่มีอายุในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับอาศัยอยู่และยังไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษา ต้องแจ้งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ เว้นแต่เด็กเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ แล้ว โดยให้แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรหรือโดยวาจากภายใน ๑ เดือนนับแต่เด็กมาอาศัยอยู่ด้วย

๙.๒๑. มาตรการลงโทษ ได้แก่

- ๑) กำหนดให้ผู้ปกครองที่ไม่ส่งเด็กเข้าเรียนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท
- ๒) กำหนดให้ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท
- ๓) กำหนดให้ผู้ใดกระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้เด็กมิได้เรียนในสถานศึกษาโดยปราศจากเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๔) กำหนดให้ผู้ใดซึ่งมิใช่ผู้ปกครองมีเด็กซึ่งไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษาอาศัยอยู่ด้วย ไม่แจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๑๐. กฎหมายนี้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใด อย่างหนึ่งหรือไม่ อย่างไร

๑๐.๑ การกำหนดให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาและให้ผู้ปกครองร้องขอผ่อนผันต่อสถานศึกษาให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้

๑๐.๒ กำหนดให้ผู้ใดซึ่งมิใช่ผู้ปกครองมีเด็กซึ่งไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษาอาศัยอยู่ด้วย ต้องแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใน ๑ เดือน นับแต่วันที่ เด็กมาอาศัยอยู่ เว้นแต่ผู้ปกครองได้อาศัยอยู่ด้วยกับผู้นั้น

๑๐.๓ กำหนดให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียน หากไม่ส่งเด็กเข้าเรียนต้องระวางโทษปรับ ไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

๑๐.๔ การกำหนดให้อำนวยความสะดวก หากผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงาน เจ้าหน้าที่ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

๑๐.๕ การกำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกระทำการโดยปราศจากเหตุอันสมควรมิให้เด็กเข้าเรียน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๑๐.๖ การส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา โดยกำหนดให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียน ในสถานศึกษาที่กำหนดในวันแรกของการเปิดเรียนภาคต้น หากผู้ปกครองยังไม่ได้ส่งเด็กเข้าเรียน ภายใน ๗ วัน นับแต่วันแรกของการเปิดเรียนภาคต้น ให้สถานศึกษาแจ้งเตือนให้ผู้ปกครองทราบเพื่อ นำเด็กมาเข้าเรียน รวมทั้งการรายงานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นทราบ ทั้งนี้เมื่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับ รายงานจากสถานศึกษา ให้ทำหนังสือแจ้งเตือนผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาทันที ถ้าไม่ส่งเด็กเข้าเรียนจะมีความผิดตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ คือ ระวางโทษปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

๑๐.๗ การผ่อนผันเด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ให้ผู้ปกครองส่งคำร้องต่อสถานศึกษานั้น ๆ โดยตรง

๑๐.๘ กรณีย้ายเด็กไปเรียนในสถานศึกษาอีกแห่งหนึ่งให้ผู้ปกครองแจ้งย้ายต่อสถานศึกษา เพื่อนำหลักฐานการเรียนไปแสดงต่อสถานศึกษาที่รับย้ายเด็ก และให้สถานศึกษาที่รับย้ายเด็กแจ้ง การรับย้ายเด็กไปให้สถานศึกษาเดิมทราบ พร้อมทั้งรายงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สังกัด และให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นแจ้งไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตท้องที่ ที่ย้ายออกได้ทราบ

๑๐.๙ กำหนดให้มีหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติสำหรับผู้ที่มีไข้ผู้ปกครองซึ่งมีเด็กที่มีอายุ ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับอาศัยอยู่ โดยให้ผู้ที่มีไข้ผู้ปกครองซึ่งมีเด็กที่มีอายุในเกณฑ์การศึกษา ภาคบังคับอาศัยอยู่และยังไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษา ต้องแจ้งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ เว้นแต่เด็กเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ แล้ว โดยให้แจ้งเป็น ลายลักษณ์อักษรหรือโดยวาจาภายใน ๑ เดือนนับแต่เด็กมาอาศัยอยู่ด้วย

๑๑. กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถี ชีวิตของประชาชนหรือไม่ เพียงใด

- พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ ยังมีความจำเป็น เนื่องจาก

๑. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๐ (๔) บัญญัติให้บุคคลมีหน้าที่เข้ารับ การศึกษาอบรมในการศึกษาภาคบังคับ และมาตรา ๕๔ ประกอบกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๘/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ กำหนดให้รัฐ ต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษา ภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

๒. ประเทศไทยได้ลงนามเข้าเป็นภาคีสัญญาวาดด้วยสิทธิเด็ก เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ในข้อ ๒๙ กำหนดว่า รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษาโดยจัดการศึกษาระดับประถม เป็นการศึกษาภาคบังคับที่เด็กทุกคนสามารถเรียนได้โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

๓. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ กำหนดให้การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้อง จัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

๔. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีนโยบายสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมุ่งเน้นพัฒนาประชากรในวัยเรียนทุกคน และทุกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งหมายรวมถึง กลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร ให้มีความพร้อมทั้งกายใจ สติปัญญา มีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม และผู้อื่น มัธยัสถ์อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดีมีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษา ท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สูการเป็นคนไทยและพลโลก ที่มีทักษะ การคิดขั้นสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ โดยมีสัมมาชีพ ตามความถนัดของตนเอง และยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากร มนุษย์ ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ปลุกฝังความเป็นคนดีมีวินัย พัฒนาทักษะความสามารถการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับทักษะ ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ความสามารถ ในการแก้ปัญหา ที่ซับซ้อน มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาหรืออาชญากรรมต่าง ๆ มีความคิดสร้างสรรค์

มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความยืดหยุ่นทางความคิด รวมถึงทักษะ ประกอบกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๔ เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องโอกาสทางการศึกษา ซึ่งรัฐมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนโอกาสทางการศึกษาค่อนข้างมากส่งผลให้ประชากรในวัยเรียน รวมทั้งเด็กด้อยโอกาสและผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงขึ้นแต่ยังเข้าเรียน ได้ไม่ครบทุกคนและมีปัญหาการออกกลางคันอยู่บ้าง นอกจากนี้ประชากรที่อยู่ในวัยกำลังแรงงาน แม้จะได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น แต่จำนวนแรงงานที่มีการศึกษาดำรงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นยังมีอยู่ จำนวนมาก จึงต้องเร่งดำเนินการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต และมีมาตรการต่าง ๆ ให้เด็กและประชาชนทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเพิ่มขึ้น เพื่อยกระดับการศึกษา ของคนไทยให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

๑๒. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการมีกฎหมายนี้ คือ

๑. เด็กได้รับการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึง

๒. เด็กได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ตามที่กำหนดในยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ

๓. เด็กได้รับการพัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญาผ่านระบบสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพื่อสร้างเด็กและเยาวชนไทยมีการพัฒนาที่สมดุลมีทางเลือกในการใช้ศักยภาพพหุปัญญา ในการดำรงชีวิต เกิดอาชีพบนฐานพหุปัญญาที่สังคมยอมรับและเห็นความสำคัญ รวมทั้งมีกลไก คัดกรองและส่งเสริมเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษจัดโรงเรียน ระบบเสริมประสบการณ์ การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ตลอดจนสร้างมาตรการจูงใจเพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษผลักดัน ให้ประเทศไทยมีบทบาทเด่นในประชาคมโลก ทั้งด้านกีฬาภาษาและวรรณกรรม สุนทรียศิลป์ ตลอดจนการวิจัย

๔. เด็กได้รับการยกระดับศักยภาพ ทักษะ และสมรรถนะในวัยเรียน เพื่อเข้าสู่วัยแรงงาน อย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับความสามารถเฉพาะบุคคล และความต้องการของตลาดแรงงาน มีการทำงานตามหลักการการทำงานที่มีคุณค่าเพื่อสร้างผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศ มีวัฒนธรรมการทำงานที่พึงประสงค์มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะทางการเงินเพื่อให้สามารถบริหารจัดการการเงิน ของตนเองและครอบครัวมีการวางแผนทางการเงินและมีการออม การรับผิดชอบของพ่อแม่ ต่อครอบครัว มีการพัฒนาระบบการเรียนรู้และการอำนวยความสะดวกด้านความรู้เพื่อพัฒนาความรู้ แรงงานฝีมือ ความชำนาญพิเศษการเป็นผู้ประกอบการใหม่ และการพัฒนาต่อยอดความรู้ในการ สร้างสรรค์งานใหม่ ๆ รวมทั้งมาตรการขยายอายุการทำงานเพิ่มประโยชน์ของผู้ปกครอง สังคม ชาติ ตามที่กำหนด ในยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๕. เป็นกฎหมายพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๔ ที่กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษา เป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่อ่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายรัฐ

ต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนา ร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย

๑๓. กฎหมายนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร (ให้พิจารณาตอบเฉพาะประเด็นสำคัญที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยไม่ต้องตอบทุกประเด็นก็ได้)

- เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน เช่น เด็กบางคนต้องมีการครอบครัว ช่วยพ่อแม่ทำงาน เลี้ยงดูน้อง

- ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม เนื่องจากรัฐให้เรียนฟรี และสร้างโอกาสทางการศึกษาและการประกอบอาชีพ และการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสำคัญยิ่งต่อการวางรากฐานชีวิตของบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

- ไม่เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

- เป็นกฎหมายที่สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ

- ไม่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ

๑๔. มีสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย หรือสถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

- ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีการดำเนินคดีฐานผู้ใดกระทำการใด ๆ โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร อันเป็นเหตุให้เด็กมิได้เรียนในสถานศึกษา จำนวน ๑ คดี

๑๕. มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร

- มีเด็กบางกลุ่ม เช่น เด็กเร่ร่อน เด็กถูกทอดทิ้ง (ไม่มีผู้ปกครอง) ไม่ได้เข้ารับการศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ ไม่ได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายในการนำเด็กกลุ่มนี้เข้ารับการศึกษาภาคบังคับอย่างไร (ในเบื้องต้นได้สอบถามข้อมูลไปยังศูนย์ช่วยเหลือสังคม กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผ่านทางหมายเลขโทรศัพท์ ๐๒-๒๐๒-๙๑๑๐ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับกรณีที่เด็กไร้ที่พึ่ง หรือเด็กเร่ร่อน อยู่ในความดูแลจะจัดการศึกษาให้เด็กอย่างไร ได้รับคำตอบว่า หากเด็กอยู่ในวัยเรียนและมีเอกสารติดตัวครบถ้วน ทางกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จะจัดให้เด็กได้รับการศึกษาจากโรงเรียนที่ใกล้เคียงกับสถานที่ที่ดูแลเด็กนั้น หรือหากเด็กไม่มีเอกสารใดติดตัว ไม่ทราบทะเบียนราษฎรของเด็ก ทางหน่วยงานที่ดูแลเด็กก็จัดให้เด็กได้รับการศึกษาตามที่หน่วยงานของตนได้จัดขึ้นและกิจกรรมตามความเหมาะสม ทั้งนี้ เป็นไปตามระเบียบของแต่ละหน่วยงาน คือ สถานสงเคราะห์ สถานฟื้นฟู และสถานบำบัด)

ส่วนที่ ๓
การตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมาย

๑๖. กฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร.....

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒
- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๘/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พุทธศักราช

๒๕๕๙

- พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๕๑
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑
- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖
- พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐

๑๗. มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับกฎหมายนี้ที่เรื่องและในประเด็นใด

- ไม่ปรากฏข้อมูลการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินหรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งได้มีการประสานขอข้อมูลจากหน่วยงานดังกล่าวข้างต้นแล้ว

๑๘. การใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และโทษอาญาในกฎหมายนี้ (ถ้ามี) ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ อย่างไร

- ไม่มีการกำหนดระบบอนุญาตไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕
- ไม่มีการกำหนดระบบคณะกรรมการในพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕
- มีการกำหนดดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในเรื่องการขอผ่อนผันการส่งบุตรเข้าโรงเรียน ซึ่งยังมีความเหมาะสมอยู่ เปิดโอกาสให้เด็กที่มีอายุยังไม่ถึงเกณฑ์สามารถเข้ารับการศึกษได้ รวมทั้งเด็กที่มีอายุถึงเกณฑ์แล้วไม่สามารถเข้าเรียนได้ก็สามารถมาขอผ่อนผันได้

- โทษอาญาในกฎหมาย ไม่ควรกำหนดให้มีโทษทางอาญา ตามคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การกำหนดโทษทางอาญาในกฎหมาย เสนอแนะควรเปลี่ยนเป็นโทษอย่างอื่น เช่น มาตรการบังคับทางปกครอง

ส่วนที่ ๔

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๑๙. การรับฟังความคิดเห็น

✓ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยถูกต้อง โดยเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักนิติการได้ดำเนินการจัดประชุมประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๖ (วันเริ่มต้นใช้บังคับ) ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ และข้อ ๖ ของแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้ว

✓ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยวิธีอื่นนอกจากผ่านระบบกลาง (หากมี โดยระบุทุกวิธี)

โดยจัดประชุมการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายของกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒ และดำเนินการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Google Form)

ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายนี้หรือผลกระทบของกฎหมายนี้อย่างไร

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักนิติการ ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นผ่านแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของกระทรวงของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ผ่านแอปพลิเคชัน Google Forms ทั่วระยะเวลาเดือนธันวาคม ๒๕๖๒ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งผลการรับฟังความคิดเห็น ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า ๑๘ ปี จำนวน ๓๑๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๘ และประเภทของผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนและสถานศึกษา จำนวน ๑๑๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๓ รองลงมาเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย จำนวน ๕๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐ และผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่าคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๐/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา การทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กพ.ศ. ๒๕๔๖ สมควรคงเดิม

๒๐. ได้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้ (ถ้ามี)

มาประกอบการพิจารณาด้วยแล้วหรือไม่

- ไม่มีการนำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้ มาประกอบการพิจารณาการประเมินผลสัมฤทธิ์ เนื่องจากการตรากฎหมายดังกล่าวมิได้มีการดำเนินการวิเคราะห์กระทบ

๒๑. หน่วยงานได้

๒๑.๑ ออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายหรือไม่ อย่างไร.....

ได้มีการออกกฎ จำนวน ๓ ฉบับ คือ

๑. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖

๒. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติสำหรับผู้ที่มีผู้ปกครองซึ่งมีเด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับอาศัยอยู่ พ.ศ. ๒๕๔๖

๓. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๖

๒๑.๒ ดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการออกประกาศ เรื่อง นโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีหนังสือแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต เกี่ยวกับนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกปีการศึกษา

๒๒. ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๒๒.๑ กฎหมายนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร

- มีการใช้บังคับ

๑. คณะกรรมการเขตพื้นที่ออกประกาศตามมาตรา ๕

๒. สถานศึกษามีการรายงานข้อมูลเด็กเข้าเรียนตามกฎหมายกระทรวง

๓. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการออกประกาศ เรื่อง นโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีหนังสือแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต เกี่ยวกับนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกปีการศึกษา

๔. มีการบังคับให้ผู้ปกครองต้องปฏิบัติตามมาตรการที่กฎหมายกำหนดในข้อ ๔ ของรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ฯ ฉบับนี้

๒๒.๒ หากมีการบังคับใช้ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

- เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนี้

๑. เด็กได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และสำเร็จการศึกษาตามมาตรฐานขั้นต่ำที่คนไทยควรได้รับ

๒. เด็กได้รับการศึกษามากขึ้นก่อให้เกิดการพัฒนาทางสังคมด้านต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น เกิดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคมของไทยที่ดีขึ้น และเกิดการพัฒนาคูณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมมีประสิทธิภาพประสิทธิผลเพิ่มขึ้น

๓. เป็นการยกระดับการศึกษาของเด็กให้สูงขึ้น

๒๒.๓ ประชาชนมีภาระหรือรัฐมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

- ประชาชนมีภาระและต้นทุน ในส่วนของค่าใช้จ่ายในการศึกษาของเด็กในส่วนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ซึ่งไม่เกินสมควร

- รัฐมีภาระและต้นทุนที่ต้องสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้กับสถานศึกษาภาคบังคับ (๕ รายการ เงินอุดหนุนรายหัว ค่าอาหารเสริมนม ค่าเครื่องแบบ ค่าอุปกรณ์การเรียน กิจกรรมเพิ่มเติม)

๒๒.๔ เกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่

- ไม่ปรากฏผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์

๒๓. กฎหมายนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับการะของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

- คุ้มค่า เพราะเด็กจะได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น มีโอกาสในการพัฒนาความรู้และศักยภาพในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ประกอบกับ ตามที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติกำหนดให้รัฐต้องจัดให้บุคคลได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐบาลได้มีนโยบายจัดการศึกษาดังกล่าวโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายเป็นเวลา ๑๕ ปี ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๒ โดยขออนุมัติตั้งงบประมาณเป็นรายปีและขยายขอบเขตการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลแต่ละคณะมาเป็นลำดับ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่าโดยที่เรื่องนี้สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และนโยบายปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล ทั้งสามารถลดความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรมในสังคม แก้ปัญหาความยากจน ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เพื่อเป็นหลักประกันความยั่งยืนมั่นคง และเพื่อให้สามารถจัดงบประมาณสนับสนุนได้อย่างต่อเนื่อง ตามนัยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๘/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

๒๔. สมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

- สมควรปรับปรุงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่ไม่มีผู้ปกครอง หรือเด็กเร่ร่อน เด็กถูกทอดทิ้ง ให้มีระบบการส่งต่อให้เด็กได้รับการศึกษาที่เหมาะสมไว้ในกฎหมายฉบับนี้ และยกเลิกโทษปรับโดยให้ใช้มาตรการทางปกครองแทน

๒๕. สมควรดำเนินการอื่นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมีข้อเสนออื่นหรือไม่ อย่างไร

- สมควรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ติดตามเด็กให้เข้าเรียนตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดมากยิ่งขึ้น

- สมควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้และเข้าถึงกฎหมายฉบับนี้มากขึ้น

- สมควรเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย
- สมควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดทำฐานข้อมูลของนักเรียนที่อยู่ในระบบและนอกระบบและเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับฐานข้อมูลประชากร
- สมควรเพิ่มเจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครให้ดูแลเด็กเข้าเรียน

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ)

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่จัดทำรายงานนี้

วันที่ ๑๑ เดือน กันยายน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางสาวฤทธิธร พิลาทา นางสาวชนันธร หมั่นสา

โทร. ๐๒ ๒๕๐ ๒๘๖๖ ต่อ ๑๑๕

อีเมล thaieducationlaw@gmail.com

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

เฉพาะหมวด ๗ การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลเบื้องต้น

๑. หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.....
๒. หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.....
๓. ผู้รักษาการตามกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดม วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการปรึกษาหารือร่วมกันกับรัฐมนตรีผู้รักษาการร่วมแล้วเห็นว่า ให้กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เฉพาะหมวด ๗ การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา.....
๔. เหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
 - ☐ ครบรอบระยะเวลาที่กำหนด
 - ☐ ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอนี้จากผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การร้องเรียนหรือมีข้อเสนอนี้).....
 - ☐ ได้รับข้อเสนอนี้จากคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การเสนอนี้ให้ประเมิน).....
 - ☒ อื่น ๆ คือการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งพระราชบัญญัติ คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยต้องกระทำครั้งแรกภายในห้าปีนับแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ ตามบัญชี ๑ ของกฎกระทรวงกำหนดรอบระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒.....

๕.วันที่มีเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ โดยประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายตั้งแต่วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗(วันเริ่มต้นใช้บังคับ) ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

๖. รายชื่อกฎที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสัมฤทธิ์ในรายงานฉบับนี้

๖.๑ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๘

๖.๒ กฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘

๖.๓ กฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

๖.๔ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘

๖.๕ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘

๖.๖ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘

๖.๗ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

๗. รายชื่อกฎที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการเฉพาะ (ประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นรายฉบับตามแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎ)

- ไม่มีการประเมินผลสัมฤทธิ์กฎเป็นการเฉพาะ

ส่วนที่ ๒

การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎหมาย

๘.กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใด.....

-เพื่อแก้ไขปัญหาและส่งเสริมความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาให้มีความประพฤติที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา

๙.มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ คือ

๙.๑ โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา

๙.๒ นักเรียนและนักศึกษาต้องประพฤติตนตามระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษา และตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและข้อห้ามประพฤตินักเรียนและนักศึกษา เช่น การหนีเรียน หรือออกนอกสถานศึกษา การเล่นการพนันการพกพาอาวุธหรือวัตถุระเบิด การซื้อ จำหน่าย

แลกเปลี่ยน เสพสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สิ่งมีพิษ บุหรี่ หรือยาเสพติด การลักทรัพย์ การโจททรัพย์ ข่มขู่ หรือบังคับจิตใจเพื่อเอาทรัพย์สิน การก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น เตรียมการ หรือกระทำการใด ๆ อันน่าจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อกระทำการดังกล่าว การแสดงพฤติกรรมทางชู้สาวอันไม่เหมาะสม กระทำการลามกอนาจาร แต่งกายล่อแหลมหรือไม่เรียบร้อยในโรงเรียนหรือสถานศึกษา หรือแต่งเครื่องแบบนักเรียนหรือนักศึกษาไม่เรียบร้อย การค้าประเวณี หรือการเที่ยวเตร่นอกสถานที่พัก รวมกลุ่ม หรือมั่วสุมอันเป็นสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

๔.๓ พนักงานเจ้าหน้าที่

๑) ปฏิบัติตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และมีอำนาจนำตัวไปมอบแก่ผู้บริหาร โรงเรียนหรือสถานศึกษาของนักเรียนหรือนักศึกษา กรณีที่นักเรียนหรือนักศึกษาผู้ใดฝ่าฝืน ไม่ประพฤติตนตามระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษา และตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๒) กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าการฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับความประพฤติ ของนักเรียนหรือนักศึกษา ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในเคหสถาน สถานที่หรือ ยานพาหนะใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการ เพื่อทำการตรวจสอบการฝ่าฝืนได้

๔.๔ บุคคลอื่น

๑) ผู้ใดกระทำการอันเป็นการยุยง ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือสนับสนุนให้นักเรียนหรือ นักศึกษาที่ฝ่าฝืนไม่ประพฤติตนตามระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษา และตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒) ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปในเคหสถาน สถานที่หรือ ยานพาหนะใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการ เพื่อทำการตรวจสอบกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าการฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับ ความประพฤติของนักเรียนหรือนักศึกษา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๔.๕ มาตรการอื่น ๆ

๑) กำหนดอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและ นักศึกษา เช่น การสอบถาม การเรียก การให้คำแนะนำ การว่ากล่าวตักเตือน การประสานงาน เป็นต้น

๒) การกำหนดการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิด มี ๔ สถาน คือ การว่ากล่าวตักเตือน การทำทัณฑ์บน การตัดคะแนนความประพฤติ การทำกิจกรรมเพื่อให้ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยห้ามมิให้ลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา ด้วยวิธีรุนแรง หรือแบบกลั่นแกล้ง หรือด้วยความโกรธ หรือความพยาบาท โดยให้คำนึงถึงอายุของนักเรียนหรือนักศึกษา และ ความร้ายแรงของพฤติกรรมประกอบการลงโทษด้วย การลงโทษให้เป็นไปเพื่อเจตนาที่จะแก้ไขนิสัย

และความประพฤติของนักเรียนหรือนักศึกษาให้รู้สำนึกในความผิด และกลับประพฤติตนในทางที่ดีต่อไป

๓) การกำหนดการว่ากล่าวตักเตือนใช้ในกรณีนักเรียนหรือนักศึกษากระทำความผิดไม่ร้ายแรง การทำทัณฑ์บนใช้ในกรณีนักเรียนหรือนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับสภาพนักเรียนหรือนักศึกษา หรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของสถานศึกษา หรือฝ่าฝืนระเบียบของสถานศึกษา หรือได้รับโทษว่ากล่าวตักเตือนแล้วแต่ยังไม่เช็ดหลาบ การตัดคะแนนความประพฤติให้เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการตัดคะแนนความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาของแต่ละสถานศึกษากำหนด การทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใช้ในกรณีที่นักเรียนและนักศึกษากะทำความผิดที่สมควรต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

๔) การกำหนดอำนาจดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา เช่น การสอบถาม การเรียก การให้คำแนะนำ การว่ากล่าวตักเตือนหรือทำทัณฑ์บน การสอดส่องดูแล การประสานงาน การแสดงตน การบันทึกข้อมูล การซักถาม การนำตัวไปส่งมอบ เป็นต้น

๕) การกำหนดบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

๖) การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา

๑๐. กฎหมายนี้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ อย่างไร

- กำหนดให้ผู้ปกครองต้องดูแลว่ากล่าวตักเตือนหรือสั่งสอนมิให้นักเรียน นักศึกษาประพฤติผิดตาม มาตรา ๖๔

- กำหนดให้ผู้ใดต้องไม่กระทำการยุยงส่งเสริมช่วยเหลือหรือสนับสนุนให้นักเรียนฝ่าฝืน มาตรา ๖๔

- กำหนดให้ประชาชนต้องอำนวยความสะดวกให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบในเคหสถานเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๗ รวมทั้งให้ความร่วมมือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการสอบถามตาม มาตรา ๖๖

- กำหนดให้ผู้ปกครองมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อว่ากล่าว ตักเตือน ทำทัณฑ์บน

- กำหนดให้ผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

๑๑. กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่ เพียงใด

- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ หมวด ๗ การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ยังคงมีความจำเป็น เนื่องจากต้องมีการส่งเสริมความประพฤติและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน และนักศึกษาให้มีความประพฤติดี ไม่ตกอยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการกระทำความผิด และมีความสอดคล้องกับสภาพการณ์

๑๒. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการมีกฎหมายนี้ คือ

- นักเรียน นักศึกษา ได้รับการแก้ไขพฤติกรรมมีความประพฤติที่เหมาะสมมีความรับผิดชอบ ต่อสังคมและเกิดความปลอดภัยแก่นักเรียนนักศึกษา

- ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไข ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา และ ความปลอดภัยของสังคม

๑๓. กฎหมายนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร (ให้พิจารณาตอบเฉพาะประเด็นสำคัญที่ตรงกับ วัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยไม่ต้องตอบทุกประเด็นก็ได้)

- ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน

กฎหมายฉบับนี้กำหนดหน้าที่และข้อห้ามเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนนักศึกษาให้เป็น คนดี ซึ่งเป็นหน้าที่โดยทั่วไป จึงไม่เกี่ยวกับการเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบ อาชีพของประชาชน

๑๔. มีสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย หรือสถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการ ให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร.

- มีสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กล่าวคือ มาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ปี ๒๕๕๕ จำนวน ๕๔ คดี ปี ๒๕๖๐ จำนวน ๒๖ คดี ปี ๒๕๖๑ จำนวน ๗ คดี ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๗ คดี ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๒ คดี และตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ปี ๒๕๕๕ จำนวน ๑๘๖ คดี ปี ๒๕๖๐ จำนวน ๕๐๒ คดี ปี ๒๕๖๑ จำนวน ๘๑๙ คดี ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๑,๓๑๗ คดี ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๔๒๙ คดี

- มีสถิติคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัว ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๕๙ คดี และมีจำนวนจำเลยที่ศาลตัดสินลงโทษในคดีความผิดต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๖๓ ราย

๑๕. มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร

- พนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องความเชี่ยวชาญ ขำนาญ ค่าตอบแทน ความเจริญก้าวหน้า

- พนักงานเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่มีใครอยากเป็น ขาดแรงจูงใจ

- มีนักเรียนนักศึกษาบางกลุ่มที่ยังฝ่าฝืนข้อห้ามหรือมาตรการที่กำหนดไว้ตามกฎหมายนี้

- ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการอบรมสั่งสอนดูแลให้เด็กนักเรียนมีความประพฤติที่เหมาะสม

ส่วนที่ ๓
การตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมาย

๑๖. กฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่อย่างไร.....

๑. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๐/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวของนักเรียนและนักศึกษา มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

๒. พระราชบัญญัติจัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พุทธศักราช ๒๕๓๙

๓. พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑

๑๗. มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับกฎหมายนี้ที่เรื่องและในประเด็นใด

- มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวน ๑๖ คำร้อง ดังนี้

๑. ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า บุตรผู้ร้องถูกล่วงละเมิดทางเพศให้พักการเรียนหลายครั้ง โดยไม่มีการสอบสวนสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง เหตุเกิดจากบุตรผู้ร้องถือแฟ้มกระดาษอ่อนปาดเข้าบริเวณโหนกแก้มของนักเรียนรายหนึ่ง ผู้ปกครองและนักเรียนคนดังกล่าวมิได้ถือโทษและโกรธเคือง แต่ทางโรงเรียนได้ลงโทษและใช้ถ้อยคำรุนแรงแก่บุตรผู้ร้อง และมีการทำบัญชีดำกลุ่มนักเรียนที่ไม่เป็นที่ต้องการ โดยโรงเรียนไม่มีการล่อลวงเกลานักเรียนตามปรัชญาการศึกษาและไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้กับผู้ปกครอง ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

๒. ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ครูลงโทษนักเรียนด้วยการเขียนตึ๋มในลักษณะประจานบริเวณหน้าลานเสาธงชาติเป็นประจำ มีการใช้กรรไกรตัดผมประจานนักเรียนบริเวณหน้าลานเสาธง และโรงเรียนได้ส่งตัวนักเรียนคนหนึ่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดีเปรียบเทียบปรับและลงบันทึกประจำวัน เพราะได้ตรวจพบอาวุธซ่อนอยู่ใต้เบาะรถจักรยานยนต์ซึ่งเป็นของพี่ชายที่นักเรียนขี่มาโรงเรียน โดยทางโรงเรียนไม่ได้จัดส่งครูไปร่วมในการสอบสวน ทำให้นักเรียนคนดังกล่าวคิดอยู่เสมอว่าตนเองกระทำผิดและเป็นผู้ต้องหา นอกจากนี้โรงเรียนมีการลงโทษนักเรียนอย่างทารุณ ใช้กำลังรุนแรง เช่น การใช้กำลังขกตอย รวมถึงการไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แก้ไขพฤติกรรมที่บกพร่อง นักเรียนที่หนีเรียนจะมีการเชิญผู้ปกครองมารับทราบโทษทัณฑ์ แล้วให้นักเรียนออกจากโรงเรียน ทำให้นักเรียนประสบปัญหาการหาที่เรียนใหม่ ถูกโรงเรียนใหม่ปฏิเสธ ขาดโอกาสในการศึกษา

๓. ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า นักเรียนสองรายถูกครูรับสายเชิดชูพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสายเชิดชูพระเกียรติฯ ในโอกาสฉลองการครองราชย์ครบ ๖๐ พรรษา (สายยางรัดข้อมือสีเหลือง) ขาดจากข้อมือและไม่มีการขดใช้คืน และมีการกักตัวนักเรียนไว้เพื่อรอให้ผู้ปกครอง

มารับทราบการกล่าวโทษว่านักเรียนทำผิดระเบียบของโรงเรียน กระดังกระเดื่อง และก้าวร้าว.....

๔. ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า บุตรผู้ร้องถูกรุ้งให้ถอดเสื้อกันหนาวออก ขณะกำลังถอดเสื้อกันหนาวครูได้กระชากเสื้ออย่างแรง และกระชากสร้อยคออย่างแรงทำให้บริเวณคอมีรอยแดงซ้ำ ถูกเตะ ถูกถีบ บริเวณต้นขาท่อนบน ทำให้เด็กเข้ล้มกลิ้งไปกับพื้นเด็กตกใจและเจ็บมาก ร้องไห้ เหตุเนื่องจากเด็กเข้ญองชาติขึ้นไม่ถึงยอดเสาธง เพราะเข้อกมีปัญหามีการนัดหมายเจรจาระหว่างครูคนดังกล่าวกับผู้ปกครองถึง ๓ ครั้ง แต่ครูไม่เคยมาตามที่ได้นัดหมาย

๕. ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาถูกรุ้งโทษด้วยการใช้ไม้เฝ้ายางอย่างแรงหลายครั้งจนบาดเจ็บเป็นรอยเขียวช้ำที่แขนทั้งสองข้างและบริเวณก้น นิ้วหัวแม่มือข้างซ้ายซ้ำและบวมมากมีเลือดคั่ง ปวดมาก เกือบสองเดือนแล้วยังไม่หายปวด และเด็กถนัดเขียนหนังสือด้วยมือซ้ายจึงไม่สามารถเขียนหนังสือได้ ครูไม่ได้ช่วยเหลือในการรักษาใด ๆ สาเหตุเกิดจากครูเชื่อว่าเด็กเข้ามาขโมยของในโรงเรียน

๖. ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า การลงโทษเด็กนักเรียนด้วยการเฝ้ายาง เป็นการละเมิดสิทธิเด็กและไม่ชอบด้วยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

๗. ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ครูลงโทษบุตรผู้ร้องซึ่งเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาด้วยการตบหน้าและตอแยท้อง เพราะเหตุที่เด็กตีลูกวอลเลย์บอลของเพื่อนไปไกล

๘. ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาซึ่งเป็นหลานสาวผู้ร้อง ถูกโรงเรียนไล่ออกเนื่องจากตัดผมซอยสั้นโดยไม่ได้มีการทำทัณฑ์บนก่อน ไม่เป็นไปตามระเบียบการลงโทษนักเรียน

๙. ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๕ การกำหนดโทษไว้เพียง ๔ สถาน เป็นการจำกัดเสรีภาพในการกำหนดโทษให้พักการเรียนและให้ไปศึกษาต่อสถานศึกษาแห่งใหม่ จึงเป็นการละเมิดเสรีภาพในการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นเสรีภาพในทางวิชาการที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๕ ออกเกินอำนาจของมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เนื่องจากมาตรา ๖๕ ให้อำนาจเฉพาะการออกระเบียบกำหนดโทษในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้นำตัวนักเรียนหรือนักศึกษาที่ฝ่าฝืนมาตรา ๖๔ ไปมอบแก่ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา จึงไม่สามารถออกระเบียบเพื่อกำหนดโทษเป็นการทั่วไปตามที่ระเบียบฯ ข้อ ๕ กำหนดไว้ จึงเป็นการออกระเบียบไม่ชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้งไม่สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเพราะการกำหนดโทษไว้เพียง ๔ สถาน เป็นการจำกัดเสรีภาพทางวิชาการในการจัดตั้งองค์กรและดำเนินการสถาบันศึกษา ดังนั้น ระเบียบฯ ข้อ ๕ จึงมีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕ และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๖๕ และไม่เป็นไปตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

๑๐. ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า โรงเรียนมีคำสั่งพักการเรียนบุตรผู้ร้องจนกว่าจะมีผลการประเมินจากจิตแพทย์ และเมื่อผู้ร้องพาบุตรไปตรวจและทดสอบสภาพจิตแล้วไม่พบความผิดปกติ โรงเรียนก็ไม่เพิกถอนคำสั่ง และแจ้งว่าหากประสงค์จะเรียนห้องเรียนปกติจะต้องมีหนังสือรับรองจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพจิตว่าบุตรผู้ร้องไม่เป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นและจะต้องได้รับคำยืนยันว่านักเรียน ครู และบุคลากรของโรงเรียนจะมีความปลอดภัยจากบุตรผู้ร้อง และแม้จะได้ดำเนินการตามที่โรงเรียนแจ้งแล้วโรงเรียนก็ยังปฏิเสธที่จะให้บุตรผู้ร้องเข้าเรียนในชั้นเรียนปกติ และยังคงยืนยันให้บุตรผู้ร้องแยกไปเรียนตามลำพังโดยไม่กำหนดเวลา มีการกำหนดตารางเรียนแยกต่างหาก ไม่ให้ทำกิจกรรมหรือเข้าใกล้นักเรียนคนอื่น ไม่ได้รับการศึกษาเท่าที่ควร เสียเวลาในการเรียนไป ๑ ปี ส่งผลกระทบต่อการศึกษา หน้าที่การงาน ชื่อเสียง สภาพจิตใจของเด็ก การกระทำของโรงเรียนไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ และขัดต่ออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก.....

๑๑. ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ครูลงโทษนักเรียนด้วยการใช้ปดตาเลียนกล้อนผมเด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ทำให้รู้สึกอับอาย ถูกลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ละเมิดสิทธิมนุษยชน และสิทธิเสรีภาพในร่างกาย การกระทำดังกล่าวไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๔ ข้อ ๕ และข้อ ๖.....

๑๒. ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า นักเรียนบางคนถูครูเฆี่ยนตีอย่างรุนแรง บางคนถูครูผลักจนศีรษะชนขอบหน้าต่างทำให้หัวแตกเลือดออกถึงขั้นต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล มีการทำโทษด้วยไม้ทวน ไม้เรียว หรือท่อนฟิวซี มีการกักขังเด็กไว้ในห้องเรียน.....

๑๓. ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า บุตรผู้ร้องถูครูตีที่หู คอ ขา ได้รับบาดเจ็บต้องเข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาล ครูไม่ได้รับผิดชอบใด ๆ มีการข่มขู่ให้กลัว เด็กมีอาการปวดหัวและหวาดระแวง.....

๑๔. ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ครูปาแก้วกาแฟใส่เด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษาบริเวณก้นหูซ้าย กล้ามเนื้อบวมทับสันประสาท ทำให้ใบหน้าผิดรูป ปากเบี้ยว และเส้นประสาทตาเริ่มเสื่อมสภาพ.....

๑๕. ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาถูครูใช้ไม้ที่ทำจากก้านลำตวนตีที่หลังและแขนจนบาดเจ็บ เป็นรอยฟกช้ำ และอีกกรณีเป็นเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาถูครูใช้ไม้เรียวตีก้นจนบาดเจ็บ.....

๑๖. ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ครูลงโทษนักเรียนชาย ๔ คน ด้วยการให้ออกไปหน้าแถวแล้วถอดกางเกงเหลือเพียงกางเกงในต่อหน้านักเรียนและครูคนอื่น ๆ รวมจำนวนหลายร้อยคน การกระทำดังกล่าวเป็นการประจานเด็ก ทำให้เด็กอับอาย และละเมิดสิทธิเด็ก.....

มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญ ๑ คดี โดยมีข้อโต้แย้งว่า มาตรา ๖๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๕๒ เห็นว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมให้นักเรียนและนักศึกษาประพฤติตนอยู่ในระเบียบ.....

วินัยของโรงเรียนหรือสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดมาตรการโดยการอบรมสั่งสอน หรือลงโทษ เพื่อควบคุมไม่ให้มีการฝ่าฝืนระเบียบ โดยกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกระเบียบการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมหรือประพฤติฝ่าฝืนระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษา และการลงโทษหรือนักศึกษาจะต้องกระทำเท่าที่จำเป็นเพื่อการอบรมสั่งสอน เพื่อให้นักเรียนหรือนักศึกษาปรับปรุงแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ความประพฤติให้มีความเหมาะสมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๖๕ วรรคสาม เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และเป็นบทบัญญัติที่อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม มิได้เป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพในการจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๙ วรรคสาม และเป็นบทบัญญัติที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน มิได้เป็นการจำกัดเสรีภาพในทางวิชาการและการศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่ทางวิจัยตามหลักวิชาการของบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕๐ และไม่ขัดหรือแย้งต่อตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๖๕ วรรคสาม ไม่ขัดหรือแย้งต่อตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ มาตรา ๔๙ วรรคสาม และมาตรา ๕๐.....

๑๘. การใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และโทษอาญาในกฎหมายนี้ (ถ้ามี) ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ อย่างไร.....

- ไม่มีการกำหนดระบบอนุญาตไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ หมวด ๗ การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา.....

- ไม่มีการกำหนดระบบคณะกรรมการพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ หมวด ๗ การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา.....

- การกำหนดดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ว่ากล่าวทำทัณฑ์บน เรียกผู้ปกครอง เข้าไปในเคหะสถาน ยานพาหนะ นำตัวนักเรียนนักศึกษาผู้ฝ่าฝืนกฎกระทรวงไปมอบให้สถานศึกษา (เหมาะสมแล้ว).....

- การกำหนดโทษทางอาญา

ฐานกระทำการอันเป็นการยุยงส่งเสริมตามมาตรา ๘๕ จำคุกไม่เกินสามเดือน ปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฐานไม่อำนวยความสะดวกฯ จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๘๖

๑๙. การรับฟังความคิดเห็น

✓ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยถูกต้องตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ของแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้ว

✓ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยวิธีอื่นนอกจากผ่านระบบกลาง (หากมี โดยระบุทุกวิธี)

โดยจัดประชุมการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายของกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒ และดำเนินการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Google Form)

ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายนี้หรือผลกระทบของกฎหมายนี้อย่างไร

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักนิติการ ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นผ่านแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของกระทรวงของกระทรวงศึกษาธิการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ผ่านแอปพลิเคชัน Google Forms ทั้งระยะเวลาเดือนธันวาคม ๒๕๖๒ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งผลการรับฟังความคิดเห็น ปรากฏว่าผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า ๑๘ ปี จำนวน ๓๑๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๘ และประเภทของผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนและสถานศึกษา จำนวน ๑๑๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๓ รองลงมาเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย จำนวน ๕๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐ และผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ หมวด ๗ การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาสมควรคงเดิม

๒๐. ได้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้ (ถ้ามี)

มาประกอบการพิจารณาด้วยแล้วหรือไม่

- ไม่มีการนำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้มาประกอบการพิจารณาการประเมินผลสัมฤทธิ์ เนื่องจากการตรากฎหมายดังกล่าวมิได้มีการดำเนินการวิเคราะห์กระทบ

๒๑. หน่วยงานได้

๒๑.๑ ออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายหรือไม่ อย่างไร.....

ออกกฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษา และฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๘

๑) กฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

๒) กฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

๓) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

๔) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

๕) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

๒๑.๒ ดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่อย่างไร

- ไม่มีการดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๒๒. ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๒๒.๑ กฎหมายนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร

- มี

๑. มีการออกกฎและระเบียบ

๒. มีการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

๒๒.๒ หากมีการบังคับใช้ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

- มี สำเร็จตามวัตถุประสงค์ เกิดผลสำเร็จ

- นักเรียนและนักศึกษามีความประพฤติที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา

๒๒.๓ ประชาชนมีภาระหรือรัฐมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

- ประชาชนมีภาระ มาพบพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อว่ากล่าว ดักเตือน ทำทัณฑ์บน ดูแลว่ากล่าวดักเตือนหรือสั่งสอนมิให้นักเรียน นักศึกษาประพฤติผิด

- ผู้ใดต้องไม่กระทำการยุยงส่งเสริมช่วยเหลือหรือสนับสนุนให้นักเรียนฝ่าฝืน

- อำนวยความสะดวกให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบในเคหสถาน เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๗ รวมทั้งให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการประสานงาน

- หน่วยงานของรัฐมีภาระและต้นทุนเรื่องการอบรมและออกบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่

๒๒.๔ เกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่

- ไม่มี

๒๓. กฎหมายนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

- คุ้มค่า เพราะเด็กมีความประพฤติดี เป็นคนดีของสังคม ทำให้สังคมน่าอยู่ สังคมมีความสงบเรียบร้อย

๒๔. สมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

- สมควรคงเดิม

๒๕. สมควรดำเนินการอื่นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมีข้อเสนออื่นหรือไม่ อย่างไร

- สมควรปรับปรุงประสิทธิภาพเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญชำนาญ ค่าตอบแทน ความเจริญก้าวหน้าของพนักงานเจ้าหน้าที่

- สมควรดำเนินการเสริมสร้างแรงจูงใจของพนักงานเจ้าหน้าที่

- สมควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องจัดให้มีกิจกรรมด้านแนะแนวโดยเฉพาะ การแก้ไขปัญหاتهละวิวาทของนักเรียนนักศึกษา และเพิ่มบทบาทให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาช่วยเหลือในกิจกรรมแนะแนวดังกล่าวด้วย

- สมควรกำหนดให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องมีความรับผิดชอบในการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่ดีของนักเรียนและนักศึกษาโดยอาศัยพื้นฐานของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก และกำหนดแนวทางในการเรียกบุคคลดังกล่าวเข้ามารับทราบการกระทำของนักเรียนและนักศึกษา

- สมควรกำหนดให้เพิ่มโทษสำหรับบุคคลที่ยุยงให้นักเรียนหรือนักศึกษาฝ่าฝืนกฎระเบียบซึ่งบทบัญญัติตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

- สมควรกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการกักตัวนักเรียนหรือนักศึกษาที่เข้าร่วมในการทะเลาะวิวาทเป็นระยะเวลาสั้น ๆ แม้ว่าจะสามารถเข้าระงับเหตุได้แล้ว

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ)

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่จัดทำรายงานนี้

วันที่ ๑๑ เดือน กันยายน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางสาวกิตติมา น้ำเงิน นายนิติพงศ์ แก้วแก่น

โทร. ๐๒ ๒๕๐ ๒๕๖๖ ต่อ ๑๑๘

อีเมล athaieducationlaw@gmail.com

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๐/๒๕๕๙
ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
การทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษา

ส่วนที่ ๑

ข้อมูลเบื้องต้น

๑. หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๒. หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมอนามัย สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๓. ผู้รักษาการตามกฎหมาย ไม่มีผู้รักษาการ (นายกรัฐมนตรีกำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๓๒ วรคสามแห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒)
๔. เหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
 - ☐ ครบรอบระยะเวลาที่กำหนด
 - ☐ ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอนี้จากผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การร้องเรียนหรือมีข้อเสนอนี้).....
 - ☐ ได้รับข้อเสนอนี้จากคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การเสนอนี้ให้ประเมิน).....
 - ☒ อื่น ๆ คือ ดำเนินการประเมินสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบกับข้อ ๑ ของกฎกระทรวง กำหนดกรอบระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒.....

๕. วันที่มีเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๒ โดยประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายตั้งแต่ วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ (วันเริ่มต้นใช้บังคับ) ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

๖. รายชื่อกฎที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสัมฤทธิ์ในรายงานฉบับนี้

- ไม่มีกฎที่ต้องออกโดยอาศัยอำนาจตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๐/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษา

๗. รายชื่อกฎที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการเฉพาะ (ประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นรายฉบับตามแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎ)

- ไม่มีกฎที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการเฉพาะ

ส่วนที่ ๒

การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎหมาย

๘. กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใด

- เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษา

- เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม

๙. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ คือ

- กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกักตัวนักเรียนที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น หรือเตรียมการเพื่อก่อเหตุดังกล่าวเป็นการชั่วคราวไม่เกิน ๖ ชั่วโมง เพื่อนำส่งเจ้าพนักงานตำรวจ ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา บิดามารดาหรือผู้ปกครอง

- กำหนดให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอนและยับยั้ง พฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษาที่อยู่ในความปกครองดูแลของตน ตลอดจนต้องไม่สนับสนุนหรือปล่อยปละละเลยให้เด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษาใน ปกครองรวมกลุ่มเพื่อก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น หรือเตรียมการเพื่อก่อเหตุดังกล่าว และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวติดตามและสอดส่องให้มีการ ดำเนินการอย่างเคร่งครัด

- กำหนดให้ถือเป็นความรับผิดชอบของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน ที่เป็นนักเรียนและนักศึกษา ในกรณีที่พบเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษารวมกลุ่ม เพื่อกระทำการก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น หรือเตรียมการเพื่อก่อเหตุดังกล่าว

- กำหนดให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการยุยง ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือสนับสนุนให้นักเรียนหรือนักศึกษาฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุให้นักเรียนหรือนักศึกษาไปก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือทำร้ายร่างกายผู้อื่น ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตเพราะการทะเลาะวิวาทหรือทำร้ายร่างกายผู้อื่นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองเข้ามารับทราบการกระทำของเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษา เพื่อให้คำแนะนำ ตักเตือน ทำทัณฑ์บน หรือวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้กระทำผิดอีก

- กำหนดให้โรงเรียนและสถานศึกษามีหน้าที่จัดให้มีกิจกรรมในการแนะแนวเพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนและนักศึกษาทะเลาะวิวาท โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑๐. กฎหมายนี้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ อย่างไร

- กำหนดให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน และยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็กและเยาวชน

- กำหนดให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่สนับสนุนหรือปล่อยปละละเลยให้เด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษาในปกครองรวมกลุ่มเพื่อก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น หรือเตรียมการกระทำนั้น

- กำหนดให้เป็นความรับผิดชอบของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษา ในกรณีที่เด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษาดังกล่าวรวมกลุ่มเพื่อกระทำการก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น หรือเตรียมการกระทำนั้น

๑๑. กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่ เพียงใด

- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๐/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษายังมีความจำเป็น เนื่องจากต้องมีการส่งเสริมความประพฤติและแก้ไขพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษาให้มีความประพฤติดี ไม่ตกอยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการกระทำความผิด

- เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม

- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๐/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามารยาทและวินัยของนักเรียนและนักศึกษา มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ และพัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชน เนื่องจาก มาตรการทางกฎหมายตามคำสั่งดังกล่าวนี้มีความเหมาะสม และสามารถบังคับอย่างมีประสิทธิภาพ

๑๒. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการมีกฎหมายนี้ คือ

- สังคมเกิดความสงบเรียบร้อย

- สถิติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษามีจำนวนลดลง และได้รับการแก้ไขพฤติกรรมและเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหามารยาทและวินัยของนักเรียนและนักศึกษา

๑๓. กฎหมายนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร (ให้พิจารณาตอบเฉพาะประเด็นสำคัญที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยไม่ต้องตอบทุกประเด็นก็ได้)

- ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน

- การกำหนดให้บิดามารดา และผู้ปกครองมีหน้าที่ดูแลไม่ให้เด็กและเยาวชนไปก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือต้องรับผิดชอบในกรณีที่เด็กและเยาวชนอยู่ในความปกครองดูแลไปก่อเหตุทะเลาะวิวาทด้วย ถือว่าไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของบิดามารดาเพราะเป็นหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องดูแลเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความปกครอง

๑๔. มีสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย หรือสถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

- ไม่ปรากฏข้อมูลสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมายหรือสถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๑๕. มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร

- พนักงานส่งเสริมความประพฤตินักเรียนที่เป็นครูมีภารกิจเพิ่มมากขึ้นจากภาระการสอน

- พนักงานเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจ

- บิดามารดา ผู้ปกครองบางส่วนไม่อุปการะเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนและยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็กและไม่ให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่

ส่วนที่ ๓

การตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมาย

๑๖. กฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

- อนุญาตด้วยสิทธิเด็ก.....

- พระราชบัญญัติการบริหารแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑.....

- พระราชบัญญัติจัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พุทธศักราช ๒๔๗๙.....

๑๗. มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับกฎหมายนี้ที่เรื่องและในประเด็นใด.....

- ไม่ปรากฏข้อมูลการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินหรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งได้มีการประสานขอข้อมูลจากหน่วยงานดังกล่าวข้างต้นแล้ว.....

๑๘. การใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และโทษอาญาในกฎหมายนี้ (ถ้ามี) ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ อย่างไร.....

- ไม่มีการกำหนดระบบอนุญาตไว้ในคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๐/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา การทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖.....

- ไม่มีการกำหนดระบบคณะกรรมการคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๐/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา การทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖.....

- การกำหนดดุลพินิจของเจ้าหน้าที่.....

๑) การใช้ดุลพินิจเกี่ยวกับระยะเวลาการกักตัวมีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากระหว่างการกักตัว พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องติดต่อผู้บริหาร หรือผู้ปกครองเพื่อดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง.....

๒) การใช้ดุลพินิจเกี่ยวกับการให้คำแนะนำ การตักเตือน การทำทัณฑ์บน การวางข้อกำหนด เพื่อป้องกันเหตุ หรือวางเงินประกัน เห็นสมควรแก้ไขเกี่ยวกับการวางเงินประกัน โดยอาจอัตราขั้นสูงของวางเงินประกันไว้.....

- มีการกำหนดโทษทางอาญา.....

๑) โทษจำคุกและปรับ ฐานกระทำการอันเป็นการยุยง ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือสนับสนุนให้นักเรียนนักศึกษาฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ.....

๒) โทษจำคุกและปรับ ฐานกระทำการอันเป็นการยุยง ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือสนับสนุนให้นักเรียนนักศึกษาฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และเป็นเหตุให้นักเรียนหรือนักศึกษาไปก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือทำร้ายร่างกายผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ.....

๓. โทษจำคุกและปรับ ฐานกระทำการอันเป็นการยุยง ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือสนับสนุนให้นักเรียนนักศึกษาฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และเป็นเหตุให้นักเรียนหรือนักศึกษาไปก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตเพราะการทะเลาะวิวาทหรือทำร้ายร่างกายนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๓) โทษริบเงินประกัน กรณีเด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษาได้กระทำความผิดซ้ำ ฐานรวมกลุ่มเพื่อก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น หรือเตรียมการเพื่อก่อเหตุดังกล่าว ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้กำหนดให้มีการวางเงินประกันเป็นจำนวนเงินตามสมควรแก่ฐานานุรูป

ส่วนที่ ๔

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๑๔. การรับฟังความคิดเห็น

✓ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยถูกต้องตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ของแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้ว

✓ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยวิธีอื่นนอกจากผ่านระบบกลาง (หากมี โดยระบุทุกวิธี)
โดยจัดประชุมการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายของกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒ และดำเนินการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Google Form)

ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายนี้หรือผลกระทบของกฎหมายนี้อย่างไร

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักนิติการ ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นผ่านแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของกระทรวงของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ผ่านแอปพลิเคชัน Google Forms ทั้งระยะเวลาเดือนธันวาคม ๒๕๖๒ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๓ ซึ่งผลการรับฟังความคิดเห็น ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่อายุมากกว่า ๑๘ ปี จำนวน ๓๑๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๘ และประเภทของผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนและสถานศึกษา จำนวน ๑๑๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๓ รองลงมาเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย จำนวน ๕๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐ และผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่าคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๐/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษามีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ สมควรคงเดิม

๒๐. ได้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้ (ถ้ามี) มาประกอบการพิจารณาด้วยแล้วหรือไม่.....

- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๐/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา การทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษา มีผลใช้บังคับใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๙ ซึ่งในขณะนั้นพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดว่า ก่อนการตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับจะต้องดำเนินการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ยังไม่มีผลใช้บังคับ

๒๑. หน่วยงานได้

๒๑.๑ ออกกฎหมายหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายหรือไม่ อย่างไร.....

- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๐/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษา มิได้กำหนดให้ต้องออกกฎใดหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมาย

๒๑.๒ ดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

- หน่วยงานของรัฐได้มีการดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามและบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย ดังนี้

๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดมาตรการและชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษา

๒) สำนักงานคณะกรรมการอำนวยการศึกษา ได้กำหนดมาตรการและชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของผู้เรียนอาชีวศึกษา

๒๒. ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๒๒.๑ กฎหมายนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร

- มีใช้บังคับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๐/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษา

๒๒.๒ หากมีการบังคับใช้ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

- การบังคับใช้คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๐/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาเกิดผลสำเร็จ ดังจะเห็นได้จากสถิติการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษา มีจำนวนลดลง

๒๒.๓ ประชาชนมีภาระหรือรัฐมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

- ประชาชนมีภาระที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย เช่น การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติมให้แก่เด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและนักศึกษา เพื่อหลีกเลี่ยงการรวมกลุ่มของเด็กและเยาวชนเพื่อก่อเหตุทะเลาะวิวาท หรือเตรียมการเพื่อกระทำการดังกล่าว

- รัฐมีภาระหรือต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย กล่าวคือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เช่น ให้นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๒ ได้เข้ารับการฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการเร็วขึ้น การจัดโครงการฝึกอบรมระเบียบวินัยแก่นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างฯ เป็นต้น แก่นักศึกษากลุ่มเสี่ยงต่อการกระทำความผิด และนักเรียนที่มีไข่มูลเสี่ยงต่อการกระทำความผิด สำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐานได้มีการจัดทำมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการทะเลาะวิวาทของนักเรียน และจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียน จัดค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรม ค่ายจิตอาสา แก่นักเรียนกลุ่มเสี่ยงต่อการกระทำความผิด และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้มีจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียน เช่น การจัดกิจกรรมค่ายลูกเสือ เป็นต้น

๒๒.๔ เกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่

- จากการออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๐/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาไม่ปรากฏผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์

๒๓. กฎหมายนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

- จากการออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๐/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษา เห็นว่ามีความคุ้มค่า ดังจะเห็นได้จากเด็กมีความประพฤติดี เป็นคนดีของสังคม ทำให้สังคมน่าอยู่ สถิติการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษา มีจำนวนลดลง และสังคมเกิดความสงบเรียบร้อย

๒๔. สมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

- สมควรแก้ไขปรับปรุงคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๐/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาในประเด็นการกำหนดมาตรฐานชั้นสูงวงเงินประกัน

๒๕. สมควรดำเนินการอื่นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมีข้อเสนออื่นหรือไม่ อย่างไร

- สมควรกำหนดค่าตอบแทน และความก้าวหน้าในตำแหน่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ยังไม่เสริมสร้างแรงจูงใจ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ)

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่จัดทำรายงานนี้

วัน/เดือน/ปี

๑๑ ก.ย. ๒๕๖๓

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ จำสืบทารวจเพชร จันทรแทน ว่าที่ร้อยตรี โสภาร พญาสุวรรณ

โทร. ๐๒ ๒๘๐ ๒๘๖๖ ต่อ ๑๑๕

อีเมล thaieducationlaw@gmail.com